

Vlaanderen

In Vlaanderen is loopbaanbegeleiding de verantwoordelijkheid van de onderwijsorganisatie, dat geldt voor zowel het basis- en vervolgonderwijs, het hoger onderwijs als de volwasseneneducatie. Zo zijn er Centra voor Leerlingbegeleiding (CLB's) waar elke school in Vlaanderen mee samenwerkt en leerlingen, maar ook hun ouders, docenten en andere onderwijsprofessionals terecht kunnen met vragen over loopbaanbegeleiding. Dit geldt ook voor leerlingen die onderwijs volgen bij SYNTRA Vlaanderen, een door de overheid erkend opleidingscentrum dat praktijkgericht onderwijs aanbiedt. Ook zij kunnen gebruik maken van de CLB services. Ook studenten die hun eerste jaar in hoger onderwijs niet halen, kunnen nog steeds contact zoeken met het CLB van hun voorgaande school.

Werkenden en werkzoekenden kunnen een beroep doen op de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), vergelijkbaar met het UWV in Nederland. In opdracht van de Vlaamse overheid verbinden zij werkzoekenden met werkgevers en ondersteunen zij door middel van arbeidsbemiddeling (school- werk en werk-werk), scholing en loopbaanbegeleiding. Daarnaast zijn er ook nog andere erkende centra die loopbaanbegeleiding verzorgen voor werkenden. De VDAB ziet toe op de kwaliteit van deze centra.

Laatst bijgewerkt: september 2024

Aanbod

Leerlingen in het primair en secundair onderwijs worden ondersteund bij het *leren* maken van een loopbaankeuze en maken kennis met de online tool '[Mijn Loopbaan](#)', (Zie ook [Instrumenten en Tools](#)). Het ministerie van Onderwijs organiseert samen met de CLB's zgn. studie-informatiedagen (SID-in's), events waarbij laatstejaars uit het voortgezet onderwijs kennismaken met het aanbod aan studie- en beroepsmogelijkheden. Centra voor volwasseneneducatie hebben ook een breed aanbod voor loopbaanbegeleiding en -oriëntatie.

De [VDAB](#) biedt werkenden en werkzoekenden:

- loopbaanbegeleiding d.m.v. loopbaancheques;
- outplacement; begeleiding bij (dreigend) ontslag;
- online loopbaanbegeleiding, coaching etc.

De [VDAB](#) richt zich op zowel persoonlijke loopbaanbegeleiding en op het begeleiden naar online tools om zelfstandig aan de slag te gaan. Daarnaast zijn er in heel Vlaanderen zogenaamde [Leerwinkels](#). Hier kunnen jongeren en volwassenen gratis informatie en coaching krijgen bij het kiezen van een opleiding, vorming of onderwijs. Dit hoeven geen diplomagerichte trajecten te zijn.

Arbeidsmarktinformatie

De VDAB maakt gebruik van informatie uit de tool [Arvastat](#) (ARbeidsmarkt Vraag- en AanbodSTATistieken). In deze tool is informatie te vinden over doelgroepen werkzoekenden, het vacatureaanbod en de arbeidsmarkt. De VDAB maakt veelal een vertaling van deze cijfers en gebruikt de informatie als onderlegger voor hun koers.

Naast openstaande vacatures biedt de tool ook informatie over arbeidsmarkttrends. Zo is er o.a. een focus op soft skills en is er gericht aandacht voor beroepen die kwetsbaar zijn voor automatisering. De kans dat mensen in die sectoren hun baan verliezen in de toekomst en dus baat hebben bij evt. omscholing is aanzienlijk. In Vlaanderen richt zich men op werknemers en zelfstandigen en werkzoekenden, met daarbij speciale aandacht voor lager opgeleiden en ouderen gezien hun grotere kwetsbaarheid op de arbeidsmarkt.

Daarnaast zijn er diverse scholingsportals waar in Vlaanderen gebruik van wordt gemaakt:

www.onderwijskiezer.be

www.hogeronderwijsregister.be

www.vdab.be

www.syntra.be/nl

Beleid & Organisatie

De minimale verwachtingen omtrent leerlingenbegeleiding zijn in 2018 vastgelegd in de [wet Betreffende de leerlingenbegeleiding](#) in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de [Centra voor Leerlingenbegeleiding \(CLB\)](#). In deze wet worden rollen en taken tussen beschreven en is vastgelegd dat de school aan zet is voor het bieden van (studie)loopbaanbegeleiding. Zo moet elke schoolbeleid nu een geïntegreerd beleidsplan voor leerlingenbegeleiding bevatten met volgende 4 domeinen: onderwijsbegeleiding, leren en studeren, psychologisch en sociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg.

Het ministerie van Werk en Sociale Zaken is verantwoordelijk voor het beleid rondom loopbaanbegeleiding en leven lang ontwikkelen. Zij geeft de [de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding \(VDAB\)](#) opdracht om de diverse begeleidingsdiensten aan te sturen, toe te zien op kwaliteit en zich ook te richten op specifieke doelgroepen, waaronder 55-plussers, nieuwkomers en voortijdig schoolverlaters.

Financiering

Onderwijsinstellingen en de [Centra voor Leerlingbegeleiding \(CLB\)](#) worden gefinancierd door het Ministerie van Onderwijs en Vorming. Daarnaast worden financiële middelen vanuit de EU, zoals [ESF](#), [Interreg](#) en [Erasmus+](#) veelal ingezet om succesvolle aanpakken uit andere landen te vertalen naar de Vlaamse context, maar ook om loopbaanbegeleiding naar een hoger plan te tillen.

Elke werkende heeft recht op twee [loopbaancheques](#) voor loopbaanbegeleiding om de zes jaar. Hiervoor wordt een persoonlijke bijdrage van €45 per cheque gevraagd, de reële waarde van de loopbaancheques bedraagt €182.

Instrumenten & tools

In Vlaanderen zijn er verschillende tools beschikbaar. Hieronder een paar voorbeelden:

[Onderwijskiezer](#) is een website die een volledig overzicht geeft van leermogelijkheden, beroepen en arbeidsmarktinformatie. De website is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de [Centra voor leerlingbegeleiding \(CLB\)](#)'s. Het is een website over alle onderwijsniveaus gericht op werkenden, werkzoekenden, studenten, maar ook loopbaanbegeleiders.

[Columbus](#) is een tool voor jongeren die hen helpt bij *hoe* je een keuze maakt voor een vervolgopleiding.

[CLB Ch@t](#) van het [Centrum voor Leerlingbegeleiding \(CLB\)](#) is een laagdrempelige en anonieme online manier waarop studenten en ouders vragen kunnen stellen over hun (onderwijs)loopbaan.

[VDAB account](#) is een online tool die je helpt om in competenties te denken die nodig zijn voor een beroep. Je krijgt er baansuggesties, publiceert er je cv, kunt er vacatures en sollicitaties bewaren, hebt toegang tot scholingsaanbod en kunt er je loopbaancheque bestellen.

[Mycareer](#) is een online tool die je overzicht geeft van jouw loopbaan in de vorm van een tijdlijn. Dit is een online dienst van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ). Je vindt er jouw vroegere en huidige baan en periodes van inactiviteit, salaris en het aantal dagen dat je hebt gewerkt.

Kwaliteit

De Onderwijsinspectie ziet toe op de kwaliteit van leerlingbegeleiding in het secundair onderwijs en bij de centra voor leerlingbegeleiding en op de loopbaanbegeleiding die centra voor volwasseneneducatie bieden. Voor leerlingbegeleiding is een raamwerk ontwikkeld: [Ontwikkelingsschalen voor](#)

[kwaliteitsgebied leerlingbegeleiding.](#)

Het hoger onderwijs heeft haar eigen kwaliteitssysteem waar intern op wordt toegezien. Hierin worden onder andere feedback van studenten en medewerkerevaluaties in meegenomen. De [Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie \(NVAO\)](#) beoordeelt de kwaliteitszorg die het hoger onderwijs levert.

De loopbaancentra worden continu gemonitord door de [Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding \(VDAB\)](#). Belangrijk onderdeel daarvan is ook de klant- en medewerkerstevredenheid. De VDAB organiseert tevens professionaliseringsbijeenkomsten en trainingen voor docenten.

Onderzoek & Innovatie

Beleidsrelevant onderzoek wordt verzameld op de [website](#) van het Vlaamse ministerie van Onderwijs. Er wordt binnen vijf thema's onderzoek gedaan wat betreft het voorbereiden, implementeren, evalueren en aanpassen van onderwijsbeleid. Voor bepaalde periodes worden partijen aangewezen die dergelijk beleidsonderzoek mogen uitvoeren in opdracht van de Vlaamse Regering. [Steunpunt Onderwijsonderzoek \(SONO\)](#) was dit voor de periode 2016-2020.

SONO heeft met [LiSO \(Loopbanen in het Secundair Onderwijs\)](#) een longitudinaal onderzoek uitgevoerd naar de loopbanen van leerlingen in het secundair onderwijs. De resultaten van dit onderzoek zijn [hier](#) te vinden.

Momenteel voeren Vlaamse hogescholen en universiteiten onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) uit in opdracht van de Vlaamse regering. De OBPWO-onderzoeken zijn gestart in 2021. OBPWO werkt met een jaarlijkse themazetting die aansluit bij de beleidsprioriteiten van het ministerie van Onderwijs en Vorming. De themazetting voor 2024 is [hier](#) te vinden.

Professionalisering

In Vlaanderen wordt veel aandacht besteed aan de deskundigheid en professionaliteit van de loopbaanbegeleiders. (Onderwijs)loopbaanbegeleiders werkzaam bij het [Centrum voor Leerlingenbegeleiding \(CLB\)](#) hebben veelal een master in psychologie of sociale wetenschappen of een post-opleiding (studie)loopbaanbegeleiding. Er zijn strikte eisen verbonden aan de professionalisering van loopbaanbegeleiders om kwaliteit te waarborgen, waaronder een tweejarig trainingsprogramma voor nieuwe werknemers en het recht op 10 dagen scholing. Jaarlijks moet er een professionaliseringsplan per medewerker worden opgesteld om ervoor te zorgen dat de expertise van loopbaanbegeleiders actueel blijft.

De [Centra voor Leerlingenbegeleiding \(CLB's\)](#) organiseren intervisie- en scholingsmomenten, maar ook het ministerie van onderwijs organiseert studiedagen en bijeenkomsten voor loopbaanbegeleiders.

Om erkend te kunnen worden door de [Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Begeleiding \(VDAB\)](#), moeten loopbaanbegeleidingscentra tevens aantonen hoe zij werken aan de professionalisering van hun medewerkers. Zo zie je dat op alle plekken waar (studie)loopbaanbegeleiding plaatsvindt er specifiek aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van kennis en vaardigheden van loopbaanbegeleiders.

Wil een loopbaancentrum erkenning aanvragen bij het VDAB, dan moeten zij expliciet aangeven hoe zij de expertise van hun begeleiders jaarlijks op peil houden. In 2023 heeft de Vlaamse overheid bepaald dat loopbaanbegeleiders een professionele kwalificatie als 'loopbaanbegeleider' nodig hebben wanneer ze met de VDAB loopbaancheques werken.

Technologie

Zie '[Instrumenten en tools](#)' voor voorbeelden van digitale tools.

Toegankelijkheid

Toegankelijkheid is voor de [Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding \(VDAB\)](#) erg belangrijk; een Vlaming kan in een straal van 5 km op zo'n 21 fysieke locaties terecht voor loopbaanbegeleiding. Ook kan hij terecht op de website van de VDAB en kan iedereen kosteloos een account aanmaken via 'Mijn Loopbaan', om ook gebruik te kunnen maken van een loopbaanvoucher.

Voor leerlingen en studenten zijn er de [Centra voor Leerlingenbegeleiding \(CLB\)](#) waar elke onderwijsinstelling mee samenwerkt en ook daar de toegankelijkheid gewaarborgd is. Leerlingen en studenten kunnen ook gebruik maken van de [CLB Ch@t](#): een online chatmogelijkheid waarbij je anoniem geholpen kunt worden door professionele loopbaanbegeleiders die hiervoor specifieke training hebben gehad.

Studenten en werkenden die te maken hebben met een functiebeperking kunnen terecht bij het [Gespecialiseerd Team Bemiddeling \(GTB\)](#).